



EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 22.6.2012
COM(2012) 348 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET
om Republikken Moldovas gennemførelse af handlingsplanen for visumliberalisering

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om Republikken Moldovas gennemførelse af handlingsplanen for visumliberalisering

I. Indledning

EU og Republikken Moldova (i det følgende benævnt "Moldova") indledte deres dialog om betingelserne for visumfri indrejse for moldoviske statsborgere til EU den 15. juni 2010. Kommissionen forelagde handlingsplanen for visumliberalisering¹ ("handlingsplanen") for de moldoviske myndigheder den 24. januar 2011. Handlingsplanen indeholder en række benchmark for Moldova inden for fire hovedområder med henblik på at få vedtaget en lovgivningsmæssig og strategisk ramme (fase 1) og få denne gennemført (fase 2).

Kommissionen aflægger med jævne mellemrum rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om handlingsplanens gennemførelse. Den **første statusrapport** om Moldovas gennemførelse af handlingsplanen blev forelagt den 16. september 2011². Den 7. oktober 2011 blev der afholdt et møde blandt højtstående embedsmænd, hvor den første statusrapport blev forelagt og de næste trin i processen blev drøftet.

Ekspertter fra EU-medlemsstaterne samt tjenestemænd fra Kommissionen og EU-udenrigstjenesten aflagde i anden halvdel af oktober og i starten af november 2011 evalueringsbesøg vedrørende handlingsplanens hovedområde 2, 3 og 4. Formålet med disse ekspertbesøg var at vurdere den lovgivningsmæssige, strategiske og institutionelle ramme i forhold til benchmarkene i handlingsplanens første fase og tage stilling til, om rammen var i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder. **Eksperternes rapporter** blev afsluttet i december 2011.

Anden statusrapport om Moldovas gennemførelse af handlingsplanen blev offentliggjort den 9. februar 2012³. Der blev den 27. februar 2012 holdt et møde blandt højtstående embedsmænd, hvor anden statusrapport blev fremlagt og de næste trin i processen drøftet.

Denne **rapport fra Kommissionen** er tredje og sidste statusrapport om første fase af handlingsplanen. Den redegør for Kommissionens samlede vurdering af de fremskridt, Moldova har gjort for at nå benchmarkene i handlingsplanens første fase vedrørende etablering af den lovgivningsmæssige, strategiske og institutionelle ramme.

¹ Rådsk dokument 18078/10.

² SEK(2011) 1075 endelig.

³ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SWD (2012)12 final.

II: Vurdering af foranstaltningerne under handlingsplanens fire hovedområder

Hovedområde 1: Dokumentsikkerhed, herunder biometri

Generel vurdering

Lovgivningen er på plads. Der er udarbejdet en klar plan for den fuldstændige indførelse af biometriske pas, som er i overensstemmelse med den internationale luftfartsorganisation ICAO's standarder, herunder på moldoviske konsulater i udlandet, samt for den fuldstændige udfasning af pas, der ikke lever op til ICAO's krav.

Det er Kommissionens opfattelse, at Moldova har nået benchmarkene under hovedområde 1.

Særlige bemærkninger

- **Konsolidering af lovgivningen for udstedelse af maskinlæsbare biometriske pas, der opfylder ICAO's højeste standarder, på grundlag af sikker identitetshåndtering (personregister og underliggende dokumenter) og under hensyntagen til kravet om hensigtsmæssig beskyttelse af personoplysninger.**

Lovgivningen vedrørende udstedelse af maskinlæsbare biometriske pas, som er i fuld overensstemmelse med ICAO's højeste standarder, er blevet suppleret med to love, der blev vedtaget den 9. juni 2011, og en regeringsafgørelse, der blev vedtaget den 10. maj 2011. Disse ekstra bestemmelser sikrer en solid lovgivning om sikker identitetshåndtering. Derudover blev der den 27. december 2011 vedtaget endnu en lov, som sikrer, at princippet om "1 person – 1 dokument" nu også vil blive anvendt i forbindelse med diplomat- og tjenestepas.

- **Vedtagelse af en handlingsplan med en tidsplan for den fuldstændige indførelse af biometriske pas, der opfylder ICAO's standarder, herunder på Moldovas konsulater i udlandet, og for den fuldstændige udfasning af pas, der ikke opfylder ICAO's krav**

Der er vedtaget en handlingsplan med en klar tidsplan.

- **Indførelse af uddannelsesprogrammer og vedtagelse af etiske kodekser om korrupsionsbekæmpelse, som er rettet mod tjenestemænd i alle offentlige myndigheder, der behandler pas, id-kort og andre underliggende dokumenter**

Der blev vedtaget en "etisk kodeks for ansatte, der arbejder med personregistret og med dokumentudstedelse" den 1. april 2011. Den henviser til arbejdslovgivningen med hensyn til sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af dens bestemmelser. Den indfører bestemmelser om interessekonflikter, uforenelighed og forpligtelsen til at indberette uregelmæssigheder.

Afgørelsen om "forebyggende foranstaltninger til bekæmpelse af korrupsion og protektionisme" blev godkendt den 31. maj 2011 af generaldirektøren for centret for statslige informationsressourcer "*Registru*" og blev efterfulgt af en handlingsplan for korrupsionsrisikominimering på området folkeregistrering og civilstatusregistrering den 11. august 2011. Planen for minimering af korrupsionsrisici på området folkeregistrering blev godkendt den 5. april 2012 af generaldirektøren for "*Registru*". Der blev afholdt kurser for ansatte i folkeregistreringens underafdelinger i 2011 og første kvartal af 2012.

Hovedområde 2: Ulovning indvandring, herunder tilbagetagelse

Generel vurdering

Den relevante lovgivning vedrørende **grænseforvaltning** er vedtaget. Den institutionelle ramme er på plads, herunder bestemmelserne om uddannelse og etiske kodekser for bekæmpelse af korruption.

Med hensyn til **migrationsforvaltning** har Moldova etableret et solidt grundlag for et effektivt migrationsforvaltningssystem, og den relevante lovgivning er på plads. Selv om visse forbedringer stadig er påkrævet, er de vedtagne instrumenter stort set i overensstemmelse med europæiske og internationale krav. Størstedelen af den institutionelle ramme er på plads, selv om der bør tildeles flere ressourcer til gennemførelsen af de relevante bestemmelser.

På **asylområdet** er der et solidt retsgrundlag, som stort set er i overensstemmelse med europæiske og internationale krav.

Det er Kommissionens opfattelse, at Moldova generelt har nået benchmarkene under hovedområde 2.

Særlige bemærkninger efter politikområde

Hovedområde 2/ emne 1 - Grænseforvaltning

- **Konsolidering af retsreglerne for grænseforvaltning, herunder vedtagelse af en ny lov om statsgrænsekontrol, som gør det muligt for den moldoviske grænsevagtstjeneste at deltage i afsløring og efterforskning af grænseoverskridende kriminalitet i samarbejde med alle kompetente retshåndhævende myndigheder, hvorved dens ansvarsområde udvides til at omfatte hele territoriet, samt retsregler for et effektivt samarbejde mellem grænsevagtstjenesten, de retshåndhævende myndigheder og andre agenturer, som beskæftiger sig med grænseforvaltning**

Loven om statsgrænser blev vedtaget den 4. november 2011, offentliggjort den 20. april 2012 og trådte i kraft den 1. juli 2012. Den følger definitionerne og rammerne i Schengengrænsekodeksen (forordning (EF) nr. 562/2006) og tager også hensyn til EU's retsregler om transportvirksomheders ansvar. Den er således et godt grundlag for anden lovgivning og for politiske oplæg. Det er planen at vedtage relevante vedtægter, inden loven træder i kraft.

Loven om grænsepoliti blev vedtaget den 28. december 2011, offentliggjort den 20. april 2012 og trådte i kraft den 1. juli 2012. Grænsevagtstjenesten vil blive omdannet til et grænsepoliti, og loven udgør et godt grundlag for at demilitarisere den og gøre den mere professionel. Loven er et godt fundament for en moderne grænseforvaltning. Den giver også grænsepolitiet de kompetencer og udøvende beføjelser, der er nødvendige for at sikre en effektiv politiovervågning af grænserne. Lovgivningen vil især give grænsepolitiet mulighed for at deltage i afsløring og efterforskning af grænseoverskridende kriminalitet i samarbejde med alle kompetente retshåndhævende myndigheder. Den vil også udvide grænsepolitiets ansvarsområde til hele territoriet. Loven skaber endvidere grundlag for effektivt samarbejde mellem grænsepolitiet, andre retshåndhævende agenturer og andre agenturer, som beskæftiger

sig med grænseforvaltning. Der er dog behov for at præcisere samarbejdsordninger, arbejdsgange og opgavefordelingen yderligere. Navnlig bør der som minimum fastlægges procedurer for overvågning af udlændinge og behandling af afslørede ulovlige indvandrere og asylansøgere ved hjælp af samarbejdsprotokoller.

Loven om ændring af lov om mindre alvorlige overtrædelser blev vedtaget den 21. oktober 2011, offentliggjort den 16. december 2011 og trådte i kraft den 1. juli 2012. Den giver grænsepolitiet bemyndigelse til at undersøge mindre alvorlige overtrædelser, såsom overtrædelse af grænsekontrolordningen og reglerne om statsgrænsepassage, beskadigelse og ødelæggelse af grænseskilte og overtrædelse af reglerne om udlændinges opholdsret i Moldova.

Loven om ændring af lov om mindre alvorlige overtrædelser vedrørende transportvirksomheders ansvar blev vedtaget den 23. februar 2012. Den indfører sanktioner for overtrædelse af reglerne om at transportere udlændinge ind i landet og er i overensstemmelse med internationale og europæiske krav.

Moldovas grænsevagtstjeneste har samarbejdsaftaler og –protokoller med nabolandene, dvs. Rumænien og Ukraine, som danner grundlag for samarbejdet med grænsevagter i disse nabolande. Der er undertegnet samarbejdsaftaler med flere EU-medlemsstater (Letland, Litauen, Estland, Ungarn og Polen) samt med Rusland og Georgien. Grænsevagtstjenesten agter at nå til enighed om samarbejdsaftaler med grænsevagtstjenesterne i Hviderusland og Kasakhstan i 2012. Der blev undertegnet en samarbejdsordning med Frontex i august 2008, og Moldova bakker op om og deltager aktivt i samarbejdet med EU-grænsebistandsmissionen. Frontex og Moldova undertegnede en ny samarbejdsplan for 2012-2014 i december 2011.

- **Vedtagelse af en handlingsplan for en effektiv gennemførelse af den nationale integrerede grænseforvaltningsstrategi med angivelse af en tidsplan, specifikke mål for den videre udvikling af lovgivning, organisation, infrastruktur, udstyr og behovet for finansielle og menneskelige ressourcer inden for området grænseforvaltning**

Den nationale strategi for integreret grænseforvaltning for 2011-2013 ("grænseforvaltningsstrategien") blev vedtaget den 27. december 2010. Den behandler alle emner, som er relevante for en effektiv grænseforvaltning, og er i overensstemmelse med europæiske krav og bedste praksis.

Handlingsplanen for grænseforvaltningsstrategien for 2011-2013 ("grænseforvaltningshandlingsplanen") blev godkendt den 16. maj 2011. Den indeholder mere detaljerede planer for, hvordan den nationale grænseforvaltningsstrategi skal gennemføres, samt konkrete mål og tiltag. Grænseforvaltningshandlingsplanen er ligesom grænseforvaltningsstrategien god og omfatter alle emner, som er relevante for gennemførelsen af grænseforvaltningsstrategien. Hovedmålene dækker områder, som vedrører forbedring af den lovgivningsmæssige og strategiske ramme, grænsekontrol, agenturernes samarbejde og det internationale samarbejde samt udvikling af organisationsstrukturen, forvaltningen af menneskelige ressourcer, logistikken og et risikoanalyse-system. I implementeringsfasen bør grænseforvaltningshandlingsplanen suppleres af mere detaljerede planer, som bl.a. omfatter antal og placering af udstyr og anordninger samt planer for oprettelsen af koordinationscentre, en luftovervågningstjeneste og et dokumentundersøgelsescenter.

Lovgivningen sikrer tilstrækkelig finansielle og menneskelige ressourcer til grænseforvaltning.

- **Oprettelse af uddannelsesprogrammer og vedtagelse af etiske kodekser om korruptionsbekæmpelse, som specifikt er rettet mod grænsevagter, toldvæsenet og andre ansatte, der beskæftiger sig med grænseforvaltning**

Der er oprettet en række såvel teoretiske som praktiske uddannelsesprogrammer på både grundniveau og universitetsniveau. Personalet (internt og eksternt) tilbydes også videreuddannelse, som skal gøre det mere professionelt. De uddannelsesprogrammer, der udbydes, giver et godt grundlag for en professionel grænseforvaltning.

Der er lagt en hensigtsmæssig politik for korruptionsforebyggelse og for etisk adfærd blandt ansatte. Den fagetiske kodeks for grænsevagter, herunder regler om adfærd i tilfælde af interessekonflikter og principper om magtudøvelse, blev godkendt den 13. juni 2008. Toldvæsenet har en lignende etisk adfærdskodeks. Loven om grænsepolitiet præciserer endvidere grænsepolitiets rettigheder og pligter og omfatter i den forbindelse også etiske normer. Grænseforvaltningsstrategien og grænseforvaltningshandlingsplanen omfatter foranstaltninger til korruptionsbekæmpelse. De tager højde for Schengenkatalogets henstillinger og bedste praksis. Derudover er der iværksat adskillige korruptionsbekæmpelsestiltag under EU-grænsemmissionens ledelse.

Hovedområde 2/ emne 2 - Migrationsforvaltning

- **Konsolidering af regelkomplekset for migrationspolitik, herunder foranstaltninger til reintegration af moldoviske statsborgere (der enten vender hjem frivilligt eller som følge af tilbagetagelsesaftalen mellem EU og Moldova) og til bekæmpelse af ulovlig migration (herunder forhandlinger om tilbagetagelsesaftaler med de vigtigste oprindelseslande og national afsløring af ulovlige indvandrere)**

Der blev vedtaget en ny lov om udlændinge i Moldova den 16. juli 2011. Det er en rammelov om de retlige procedurer for at indrømme opholdsret til udlændinge i Moldova. De omfattende bestemmelser dækker alle områder af indvandring. Der blev i juli 2011 indført yderligere procedurer, som har skabt større klarhed over den nye lov. Der er dog stadig ældre love, som gælder udlændinge med lovligt ophold i Moldova. For at skabe større retssikkerhed bør de ophæves og deres bestemmelser indarbejdes i den nye lov (se også under hovedområde 4).

Der blev i januar 2011 oprettet en kvikskranke i migrations- og asylkontoret i medfør af den nye udlændingelov. Med den nye lov er procedurerne for at ansøge om visum, ophold og arbejde i Moldova blevet klarere og enklere. Det er et vigtigt skridt i retning af et migrationsforvaltningssystem.

Loven om integration af udlændinge blev vedtaget den 27. december 2011, offentliggjort den 13. marts 2012 og trådte i kraft den 1. juli 2012. Den skaber større retssikkerhed med hensyn til, hvilke integrationsrettigheder berettigede udlændinge har i Moldova, og hvilke integrationsfaciliteter der skal stilles til rådighed for dem.

Med hensyn til reintegration af moldoviske migranter, der vender tilbage, er Moldova ved at udarbejde en ny handlingsplan, som skal erstatte den tidligere plan om modtagelse af moldoviske vandrende arbejdstagere, der vender hjem fra udlandet. Der er gennemført en

række foranstaltninger, såsom PARE 1+1-programmet, som går ud på at udvikle iværksætterfærdigheder og yde finansiel bistand til virksomhedsopretning. Der er også gennemført aktiviteter, som skal forbedre anerkendelsen af færdigheder og kvalifikationer samt styrke det lokale arbejdsmarked, herunder i forbindelse med mobilitetspartnerskabet mellem EU og Moldova.

Loven om Moldovas tiltrædelse af konventionen om statsløse personers retsstilling blev vedtaget den 27. december 2011. Loven om tiltrædelse af konventionen om begrænsning af statsløshed blev vedtaget den 8. december 2011. Disse love udfylder det lovgivningsmæssige hul, der var på dette område.

Moldova har fremsat anbefalinger af egnede metoder til bekæmpelse af udlændinge med ulovligt ophold, som indeholder praktiske retningslinjer for lokale indvandringsmyndigheder.

Med hensyn til institutionel kapacitet har immigrations- og asylkontoret fået omfattende beføjelser som overordnet organ med ansvar for forvaltning af migrationsstrømme i Moldova. Det er nødvendigt at opbygge større kapacitet i migrations- og asylkontoret, navnlig på lokalt plan, samt at etablere samarbejdsprotokoller mellem de relevante organer i indenrigsministeriet for at præcisere kompetencefordelingen i løbet af indvandringsprocedurerne.

Moldova har været part i tilbagetagelsesaftaler med Den Europæiske Union (i kraft siden den 1. januar 2008), Ukraine (1997), Schweiz (2004 og 2010), Norge (2006), Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien (2008), Serbien (2011) og Danmark (2011). Mellem 2009 og 2011 undertegnede Moldova yderligere gennemførelsesprotokoller til tilbagetagelsesaftalen mellem EU og Moldova med 11 EU-medlemsstater. Der vil blive indledt forhandlinger med endnu 11 EU-medlemsstater.

Indtil da fortsætter forhandlingerne om tilbagetagelsesaftaler mellem Moldova og de lande, som de fleste ulovlige indvandrere kommer fra. I 2007 blev udkastet til en mellemstatslig aftale om tilbagetagelse af personer uden opholdstilladelse godkendt og sendt til Rusland, Usbekistan, Tadsjikistan, Georgien, Aserbajdsjan, Armenien, Kasakhstan, Hviderusland, Kirgisistan, Turkmenistan, Tyrkiet, Syrien, Bangladesh, Indien, Libanon, Pakistan, Jordan, Afghanistan, Iran, Irak, Kina, Bosnien-Hercegovina og Montenegro. Der er forhandlinger i gang med Rusland, Montenegro og Bosnien-Hercegovina. Der er indledt forhandlinger med Ukraine om undertegnelse af en ny tilbagetagelsesaftale. Der er sket en vis udvikling i forhandlingerne med Tyrkiet. De tyrkiske myndigheder har bedt de moldoviske myndigheder om at overveje en ordning om visumfritagelse. Ifølge Moldova ville én af betingelserne være, at der indgås en tilbagetagelsesaftale med Tyrkiet.

- **Vedtagelse af en national migrationsforvaltningsstrategi for effektiv gennemførelse af reglerne for migrationspolitik og en handlingsplan med angivelse af tidsplan, specifikke mål, foranstaltninger, ønskede resultater, resultatindikatorer og behovet for menneskelige og finansielle ressourcer**

Migrations- og asylstrategien blev vedtaget den 6. juli 2011. Den er et vigtigt strategisk værktøj til at styre migrationsstrømme. Strategien indeholder mål for en tilstrækkelig lang periode (2011-2020) og fastlægger principper, som sikrer en omfattende og konsekvent gennemførelse af politikker. Den tildeler også rollen som koordinator for migrationsprocessens aktiviteter i Moldova til en statsligt kommission. Strategien vil blive gennemført ved hjælp af den handlingsplan (2011-2015), der blev vedtaget den

8. november 2011. Handlingsplanen indeholder nærmere oplysninger om, hvordan strategiens langsigtede mål nås, om bevillingstildelingen, ansvarlige institutioner, frister og resultatindikatorer.

De relevante myndigheder (især migrations- og asylkontoret) bør tildeles tilstrækkelige menneskelige ressourcer til, at de kan løse deres opgaver i forbindelse med den overordnede gennemførelse af strategien.

- **Indførelse af en ordning til overvågning af antallet af migranter og migrationsstrømmene, hvorved der regelmæssigt defineres en migrationsprofil for Moldova med data om både ulovlig og lovlig migration og etableres organer, som er ansvarlige for at indhente og analysere data om antallet af migranter og migrationsstrømme**

Det er gjort gode fremskridt med den komplekse udvidede migrationsprofiløvelse, som blev udført af den Internationale Organisation for Migration (IOM) med økonomisk støtte fra Europa-Kommissionen. Dette værktøj vil hjælpe de moldoviske myndigheder til at planlægge migration bedre og til at inddrage migrationsspørgsmål i andre politikker, såsom beskæftigelses- og socialpolitikken, til gavn for landets generelle udvikling. Migrationsprofilen blev anset for at være bedste praksis på det globale forum om migration og udvikling, som fandt sted i december 2011, og de moldoviske myndigheder har aktivt deltaget i videndeling på området. Migrations- og asylkontoret fik til opgave regelmæssigt at ajourføre migrationsprofilen.

Det integrerede automatiske informationssystem "migration og asyl" er ved at blive indført. De forskellige delsystemer er ved at blive udviklet. Det er nødvendigt at definere agenturnes samarbejde om indhentning og analyse af data om migranter nøjere, herunder at fastlægge i hvor høj grad de forskellige informationssystemer med data om migranter skal være forbundne.

Hovedområde 2/ emne 3 - Asylpolitik

- **Konsolidering af retsreglerne for asylpolitik gennem vedtagelse af lovgivning om integration af flygtninge eller personer, som nyder anden form for beskyttelse**

Moldova har vedtaget omfattende lovgivning om asyl inden for en meget kort periode. Den vigtigste lov er asylloven, som blev vedtaget den 18. december 2008 og trådte i kraft den 13. marts 2009. Den fastlægger de institutionelle rammer og de juridiske procedurer og principper og er stort set i overensstemmelse med europæiske og internationale krav. Der er dog dele af den, der bør forbedres. Loven giver flygtninge mulighed for at anvende et rejsedokument, men pålægger ikke myndighederne at udstede et (der er altså tale om en mulighed). I gennemførelsesfasen vil der blive truffet foranstaltninger til at sikre, at der udstedes rejsedokumenter til personer, der nyder international beskyttelse. Myndighederne regner med at kunne udstede dokumenter fra juli 2012. Loven giver desuden større mulighed for at udelukke personer fra at få flygtningestatus og blive sendt tilbage end konventionen fra 1951. Den bør derfor ændres. Der bør også foretages visse forbedringer af loven for at give asylansøgere mulighed for at præcisere uoverensstemmelser og huller i deres beretning og have adgang til rapporten om den personlige samtale.

Loven om integration af udlændinge blev vedtaget den 27. december 2011, offentliggjort den 13. marts 2012 og trådte i kraft den 1. juli 2012 (se under emne 2). Den indeholder bestemmelser om, hvordan man i praksis omsætter de rettigheder, som flygtninge og personer, der nyder humanitær beskyttelse, har ifølge asylloven. Udkastet til loven beskriver således de institutionelle rammer samt de juridiske procedurer, mekanismer og principper. Den indfører også koordinationsordninger med centrale og lokale offentlige myndigheder. For at fremme integrationsprocessen bør Moldova også overveje at sænke det krav om fast bopæl, der stilles til flygtninge, personer, der nyder humanitær beskyttelse, og statsløse personer, fra det nuværende krav om 8 års lovligt og fast ophold til fem år eller mindre.

Reglerne om asylcentrets opgaver er stort set i overensstemmelse med europæiske og internationale krav. De vigtigste rettigheder, pligter og procedurer respekteres. Det er dog muligt at foretage visse forbedringer, herunder med hensyn til særlige bestemmelser for sårbare grupper eller med hensyn til at gøre retten til psykologisk eller social bistand ubetinget.

Hovedområde 3: Offentlig orden og sikkerhed

Generel vurdering

Den lovgivningsmæssige og strategiske ramme for **forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet** er fastlagt. Loven om organiseret kriminalitet samt strategien og den ledsagende handlingsplan er blevet vedtaget, og de er stort set i overensstemmelse med europæiske og internationale krav.

Den lovgivningsmæssige og strategiske ramme for **forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel** er blevet konsolideret i overensstemmelse med europæiske og internationale krav. Handlingsplanen for 2012-2013 giver en holistisk tilgang til bekæmpelsen af menneskehandel.

Med hensyn til **korruptionsbekæmpelsesstrategien** er der indført en omfattende lovgivningsmæssig og strategisk ramme, og man er nået langt med konsolideringen af den. Moldova har eller er ved at vedtage en række lovgivningsmæssige ændringer, som skal tilpasse lovgivningen til de europæiske og internationale instrumenter. Korruptionsbekæmpelsesstrategien og handlingsplanen 2012-2013 er vedtaget. Der er vedtaget en ny lov om centret for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korruption (nu kaldet **det nationale center for korruptionsbekæmpelse**). Den strategiske planlægning og behovsvurderingen skal forbedres for at sikre en effektiv gennemførelse. Kapaciteten, magtfordelingen og samarbejdet blandt institutioner, der beskæftiger sig med korruptionsbekæmpelse, bør styrkes yderligere.

Med hensyn til **samarbejdet om retshåndhævelse** bør koordineringen forbedres, således at informationsudvekslingen bliver mere effektiv. Den lovgivningsmæssige og strategiske ramme for **forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme** er på plads i overensstemmelse med europæiske og internationale krav.

Moldova har tiltrådt alle FN's og Europarådets konventioner, som vedrører den offentlige orden og sikkerhed, og langt størstedelen af FN's og Europarådets konventioner om bekæmpelse af terrorisme. Der bør tages yderligere skridt, navnlig fra EU's side, til at forhandle aftaler med Europol og Eurojust.

Den lovgivningsmæssige og institutionelle ramme for **dataskyttelse** er i vidt omfang i overensstemmelse med europæiske krav. Moldova har etableret den lovgivningsmæssige, strategiske og institutionelle ramme, som er nødvendig ifølge **narkotikabekæmpelsesstrategien**, og den er i overensstemmelse med europæiske og internationale krav. Den lovgivningsmæssige ramme vedrørende **retssamarbejde i straffesager** er blevet yderligere konsolideret. Moldova har undertegnet anden tillægsprotokol til Europarådets konvention om gensidig retshjælp i straffesager, som nu skal ratificeres.

Der er vedtaget større **institutionelle reformer**, som er relevante for hele området offentlig orden og sikkerhed, såsom reformen af indenrigsministeriet og dets underordnede og decentraliserede strukturer og retsreformen, og de er efterfølgende blevet udbygget. Der blev således oprettet et reformcenter i marts 2012, der er ved at blive gennemført en strategisk udviklingsplan for indenrigsministeriet 2012-2014, og yderligere lovgivning, som er relevant for reformprocessen, er tæt på at kunne vedtages. Retsreformen er i gang og handlingsplanen om gennemførelsen af strategien er blevet godkendt af parlamentet.

Med hensyn til handlingsplanerne under hovedområde 3 vil der blive set nærmere på forventede resultater, tidsplan, resultatindikatorer og på, hvilke menneskelige og økonomiske ressourcer der er nødvendige for at få dem gennemført.

Det er Kommissionens opfattelse, at Moldova generelt har nået benchmarkene under hovedområde 3.

Særlige bemærkninger

Hovedområde 3/ emne 1 – Forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet, terrorisme og korrupsion

- **Vedtagelse af en lov og en omfattende strategi om forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet samt en handlingsplan med angivelse af tidsplan, særlige mål, foranstaltninger, resultater, resultatindikatorer og behovet for menneskelige og økonomiske ressourcer**

Parlamentet vedtog en revideret udgave af loven om forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet den 22. marts 2012. Med loven indføres en skelnen mellem forebyggende og proceduremæssige foranstaltninger, og det angives i loven, hvilke procedurer der gælder i forbindelse med organiseret kriminalitet. Den indeholder bl.a. foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af nye grupper eller kriminelle organisationer, foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet, bestemmelser om informationskampagner til forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet samt om operativ overvågning af mennesker, som har høj risiko for at blive inddraget i organiseret kriminalitet. Det fremgår også af loven, hvilke myndigheder der har kompetence på området, nemlig: anklagemyndigheden, indenrigsministeriet, justitsministeriet, efterretnings- og sikkerhedstjenesten, korrupsionsbekæmpelsescentret og grænsepolitiet.

Loven skaber grundlag for efteruddannelse af eksperter i samarbejde med internationale organisationer og ngo'er. Loven kunne dog med fordel tilpasses yderligere til de tværgående europæiske og internationale instrumenter, såsom FN-konventionen om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet. Der bør indgå mere specifikke definitioner af de organiserede grupper og af de strafbare handlinger, som loven finder anvendelse på. Den

bør også tilpasses yderligere med hensyn til kriminalisering af deltagelse i en organiseret kriminel gruppe, konfiskering og beslaglæggelse, retlig kompetence, overførsel af dømte personer, kriminalisering af hindring af rettens gang, vidnebeskyttelse, bistand til og beskyttelse af ofre samt indsamling og analyse af oplysninger om arten og omfanget af organiseret kriminalitet.

Med hensyn til den strategiske ramme godkendte regeringen den 22. juni 2011 strategien for forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet for 2011-2016 og handlingsplanen den 11. november 2011. Ifølge strategien skal der foretages en løbende vurdering af de trusler og risici, der er forbundet med organiseret kriminalitet. Strategien fastlægger de grundlæggende principper for bekæmpelse af organiseret kriminalitet, de generelle mål samt tilsynsmyndighedernes beføjelser. Dens hovedformål er at fremme institutionel og funktionel udvikling, forbedre ledelseskapaciteten, harmonisere lovgivningen, forbedre de praktiske foranstaltninger, konsolidere det internationale samarbejde og styrke samarbejdet mellem de nationale myndigheder. Den giver et godt grundlag for at bekæmpe organiseret kriminalitet, så længe de valgte metoder og foranstaltninger er effektive. Handlingsplanen dækker følgende områder: operationel og institutionel udvikling, styrkelse af agenturernes samarbejde og af det internationale samarbejde, styrkelse og modernisering af ledelseskapaciteten, styrkelse af den institutionelle kapacitet og tilpasning af lovgivningen til EU-krav. Handlingsplanen indeholder en række generelle mål, som er hensigtsmæssige, men den angiver ingen frist for de enkelte foranstaltninger, og nogle af indikatorerne for fremskridt er ikke målelige eller ikke tilstrækkeligt præcise.

Med hensyn til den institutionelle ramme har adskillige enheder beføjelse til at forhindre og bekæmpe organiseret kriminalitet. Den offentlige anklager koordinerer alle disse enheders praktiske arbejde. Den offentlige anklagers rolle bør konsekvent styrkes gennem de igangværende institutionelle reformer, navnlig reformerne af retsvæsenet og straffeloven.

- **Konsolidering af regelværket om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og regelmæssig ajourføring af den tilhørende nationale plan med angivelse af tidsplan, særlige mål, foranstaltninger, resultater, resultatindikatorer og behovet for menneskelige og økonomiske ressourcer**

Den lovgivningsmæssige og strategiske ramme om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel er blevet konsolideret gennem flere år. Rammeloven om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel blev vedtaget i 2005, og den er siden blevet suppleret af en række andre love, herunder af bestemmelser i straffeloven og strafferetsplejeloven samt internationale konventioner.

Parlamentet vedtog den 19. december 2011 loven om ratifikation af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug ("Lanzarotekonventionen"). Ratifikationsdokumenterne blev deponeret hos Europarådet den 12. marts 2012, og konventionen vil træde i kraft den 1. juli 2012. Parlamentet vedtog den 12. april 2012 en lov om ændring af straffeloven og strafferetsplejeloven for at tilpasse den nationale lovgivning til Lanzarotekonventionen.

Planen for forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel for 2010-2011 blev godkendt den 13. september 2010 og omfattede foranstaltninger til at håndtere dette problem. Der blev godkendt en supplerende plan den 21. december 2010, som indeholder mere konkrete foranstaltninger. Et af målene var at forbedre mekanismen til efterforskning og anklage af embedsmænd i tilfælde af, at de har været involveret i sager om menneskehandel. Planen

skulle også sikre bedre beskyttelse af børn, som bliver ofre for menneskehandel, hvilket stadig er et problem. Den vedrørte også nationalt og internationalt samarbejde samt oplysningskampagner. Begge handlingsplaner indeholdt de fleste nødvendige elementer: en tidsplan, særlige mål, foranstaltninger og forventede resultater, men ingen resultatindikatorer eller specifikke oplysninger om budget eller andre ressourcer.

Der er udarbejdet en ny handlingsplan for 2012-2013, som forventes godkendt i juni 2012. Den indeholder de elementer, som mangledes i de tidligere handlingsplaner. Som eksempel kan nævnes forebyggelse/beskyttelse af sårbare grupper mod risikoen for at blive ofre for menneskehandel, navnlig børn, som overlades til sig selv, de såkaldt socialt forældreløse. Den nye handlingsplan indeholder resultatindikatorer, men beskriver ikke resultatmålingerne nærmere. Den omfatter et afsnit, som skal styrke tilsynet med og evalueringen af handlingsplanen. Den fokuserer primært på bedre koordination (både nationalt og internationalt) af foranstaltninger til bekæmpelse af menneskehandel, på forebyggelse af menneskehandel ved hjælp af kapacitetsopbygning og oplysningskampagner, på social bistand og beskyttelse af ofre og på styrkelse af efterforskningen og retsplejen. Dette er overordnet set i overensstemmelse med internationale og europæiske instrumenter vedrørende bekæmpelse af menneskehandel.

Lovgivningsrammen er på plads og konsolideret. Centret for bekæmpelse af menneskehandel blev oprettet i 2006 og er fuldt ud operationelt. Der er etableret relevante strukturer på dette område både på administrativt plan, nemlig den nationale komité for bekæmpelse af menneskehandel, som er et rådgivende organ i regeringen, og på anklageplan, som overvåges af et koordinerende råd ledet af anklagemyndigheden, og som ser ud til at være fuldt ud involveret i bekæmpelsen af menneskehandel. Det nationale henvisningssystem for bistand og beskyttelse af ofre for menneskehandel, som er en samarbejdsramme mellem statslige og ikkestatslige organer, omfatter også tværfaglige grupper på regionalt plan.

- **Vedtagelse af lovgivning om forebyggelse og bekæmpelse af korrupsion og konsolidering af korrupsionsbekæmpelsesfunktionen i Centret for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korrupsion; forbedring af koordinationen og informationsudvekslingen mellem myndigheder med ansvar for korrupsionsbekæmpelse**

Rammeloven om forebyggelse og bekæmpelse af korrupsion blev vedtaget i 2008 og er efterfølgende blevet ændret. Den er suppleret med et større antal retsakter (f.eks. loven om interessekonflikt, loven om adfærdskodeksen for offentligt ansatte, loven om tjenestemænd og disses status, loven om angivelse af og tilsyn med højtstående statsansattes indkomst og formue og loven om offentlige indkøb), herunder de relevante bestemmelser i straffeloven, strafferetsplejeloven og loven om mindre alvorlige overtrædelser.

Der er truffet adskillige **foranstaltninger til at forbedre retsreglerne**, således at den nationale lovgivning tilpasses til de europæiske og internationale krav. Der er i 2011 og 2012 udarbejdet og vedtaget et betydeligt antal lovgivningsforslag. Lovgivningsændringerne vedrører bl.a. udvidelse af straffereglerne om korrupsion, således at de også gælder udenlandske og internationale tjenestemænd, udvidelse af definitionen af bestikkelse, således at overtrædelser nu omfatter flere elementer (f.eks. "tilbud" og "foræring"), indførelse af straffeansvar for at bestikke vælgere, indførelse af særlige konfiskerings- og sikkerhedsforanstaltninger med henblik på skadeserstatning samt foranstaltninger om konfiskering hos tredjepart i tilfælde, hvor tredjepart var klar over, at aktiverne var ulovlige, ændringer af systemet til sanktionering af protektionisme og interessekonflikter i loven om

mindre alvorlige overtrædelser og endelig indførelse af strafansvar for juridiske personer, som aktivt har begået korrupsion.

Der er vedtaget yderligere lovændringer for at efterleve anbefalingerne fra Greco og kravene i FN-konventionen mod korrupsion, bl.a. er regnskabsforfalskning blevet gjort strafbart, systemet til at straffe brud på tjenestemandskodeksen er blevet styrket, og kravene om anmeldelse af korrupsion er blevet større. Sikkerhedsforanstaltningerne om beskyttelse af informanter mod modangreb i både den private og den offentlige sektor bør styrkes i praksis.

Der er delvis taget hensyn til Grecos anbefaling fra anden evalueringsrunde vedrørende reglerne om brugen af særlige efterforskningsforanstaltninger i alle korrupsionssager, idet de særlige efterforskningsforanstaltninger kun må benyttes i tilfælde af "alvorlige forbrydelser" og ikke i mere almindelige tilfælde af korrupsion. Reglerne er blevet ændret for at øge sanktionsniveauet for aktiv og passiv bestikkelse, som automatisk kvalificerede denne form for lovovertrædelse som en "alvorlig forbrydelse", hvortil der må benyttes særlige efterforskningsforanstaltninger. Anvendelsesområdet for bestemmelserne om brug af særlige efterforskningsforanstaltninger er ikke blevet udvidet til at omfatte andre almindelige former for korrupsion, såsom handel med indflydelse, som ligger under grænsen for "alvorlige forbrydelser".

Der er taget yderligere skridt til at efterleve nogle af Grecos anbefalinger fra tredje evalueringsrunde, navnlig med hensyn til, **hvad der er strafbart** (f.eks. hvad der udgør korrupsion, juridiske personers ansvar, hvad der udgør korrupsion i den private sektor, kriminalisering af handel med indflydelse osv.).

Finansiering af politiske partier og valgkampagner er fortsat et område, hvor Greco har fremhævet en række mangler, som hurtigst muligt må afhjælpes for at sikre fuld gennemsigtighed, et effektivt tilsyn samt et straffesystem for både løbende finansiering af politiske partier og finansiering af valgkampagner, hvor straffen er effektiv, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har en præventiv virkning. I dag foretages kontrollen af parti- og valgkampagnefinansiering af den centrale valgkommission, som har ni medlemmer (hvoraf kun tre er faste medlemmer). De nuværende regler kunne forbedres, således at de giver den fornødne sikkerhed for, at ulovlig partifinansiering afsløres og straffes effektivt. Som følge af Grecos anbefalinger er der er forslag på vej til lovgivning om finansiering af politiske partier og valgkampagner.

Moldovas myndigheder vil fortsat aflægge rapport om gennemførelsen af Grecos anbefalinger i 2012. Moldova bør fortsat efterleve Grecos anbefalinger, og der bør gives yderligere oplysning om, hvordan de udestående anbefalinger fra Greco vil blive gennemført.

Offentlige indkøb er stadig et af de områder, der er mest udsat for korrupsion og, hvor der i praksis er mange problemer. Der er en række love, som berører dette område, og der har været heftige diskussioner om, hvorvidt definitionerne i disse love er tilstrækkelige i betragtning af de store risici. Det nuværende system omfatter et obligatorisk krav om at offentliggøre en meddelelse om det forventede udbud, inden der udarbejdes en plan for udbudsforløbet. Der offentliggøres dog ingen meddelelser, og der udarbejdes ingen planer. Straffesystemet er ineffektivt. Der skal gøres mere for at sikre, at den offentlige udbudsproces er fuldt ud gennemsigtig, og at straffen for ikke at overholde lovkrav er tilstrækkelig afskrækkende.

Der findes retsregler vedrørende **interessekonflikter, uforenlighed og formueangivelser**. Det største problem vedrører spørgsmålet om, hvor effektive kontrol- og

sanktionsmekanismerne er. Parlamentet vedtog i december 2011 loven om den **nationale integritetskommission** ("NIC"). NIC har ansvaret for at kontrollere tilfælde af interessekonflikter, uforenelighed og formueangivelser, men kommissionen er endnu ikke operationel. Loven fastlægger, hvilke opgaver og beføjelser NIC har, dens organisation og de procedurer, der skal følges. Selv om det er positivt, at der er udpeget én institution til at føre grundigt tilsyn med interessekonflikter, formueangivelser og uforenelighed, er det nødvendigt at have yderligere sikkerhed for dens uafhængighed og upartiskhed i beslutningstagningen, i betragtning af at dens sammensætning giver mulighed for politisk kontrol. Formanden for NIC udnævnes af parlamentet. Ud af fem medlemmer udnævnes tre ved parlamentarisk flertal og en af oppositionen, mens kun én vælges fra civilsamfundet efter offentligt opslag. Den nuværende sammensætning giver mulighed for, at det politiske flertal kan kontrollere NIC's beslutninger. Beslutninger om interessekonflikter, formueangivelser og uforenelighed bør være upartiske og fri for enhver politisk indblanding. Loven beskriver ret detaljeret, hvilke opgaver NIC har, samt procedurerne for at kontrollere interessekonflikter, formueangivelser og uforenelighed. Det er dog endnu ikke testet i praksis, om denne kontrol er effektiv. Udvælgelsen af NIC's medlemmer og personale skal ske efter objektive og meritbaserede kriterier, og beslutningsprocessen i de enkelte sager bør være fri for politisk indflydelse eller politiske overvejelser.

I tilfælde af en "indlysende forskel" (ikke defineret ved lov) mellem en tjenstemands indtægt og formue kan NIC, hvis der hersker tvivl om, hvorvidt der er begået en forbrydelse, meddele dette til anklagemyndigheden og til skattemyndighederne. NIC har ingen særlige beføjelser til at foreslå konfiskering af formue, som der ikke kan redegøres for. Hvis det konstateres, at der er interessekonflikter eller uforenelighed kan NIC udstede en erklæring om krænkelse og eventuelt bede de offentlige myndigheder om at pålægge disciplinære sanktioner eller afslutte den pågældende tjenstemands mandat eller kontrakt. NIC kan også bede retten om at annullere den administrative afgørelse, der er truffet af den pågældende tjenstemand, som befinder sig i en situation med interessekonflikt eller uforenelighed. Med loven er der indført en forpligtelse til at offentliggøre formueerklæringer på NIC's websted. Dette ville være et positivt skridt i retning af at give den brede offentlighed omfattende adgang til formueerklæringer, og det kunne betyde, at der vil blive afsløret flere tilfælde af udokumenteret formue.

Der skal afsættes tilstrækkelige økonomiske og menneskelige ressourcer til at sikre, at NIC kan udføre en effektiv kontrol. Alle aspekter vedrørende uafhængighed i beslutningstagningen og kapacitet til at foretage kontrol og foreslå sanktioner er afgørende for, at systemet er effektivt, og dette kan kun testes ved hjælp af en resultatopgørelse over gennemførelsen. Der bør tilvejebringes yderligere oplysninger om, hvilket teknisk udstyr og hvilke elektroniske databaser NIC råder over.

Man bør være særlig opmærksom på at sikre, at der er **sammenhæng i den overordnede lovgivningsproces**, således at man sikrer retssikkerhed og grundig gennemførelse. Der foretages løbende ændringer af de relevante retsregler som følge af en række reformtiltag, der skal bekæmpe korrupsion. Selv om det er forståeligt, at tempoet for reformarbejdet er sat i vejret, og at dette afspejles i retsreglerne, er det dog vigtigt, at det ikke påvirker sammenhængen og stabiliteten i det samlede regelkompleks. En retsakt ændres ofte ved en række forskellige retsakter inden for blot nogle få måneder. Nye lovgivningstiltag bør omfatte omhyggelige konsekvensanalyser, herunder af behovet for økonomiske og menneskelige ressourcer, og de bør koordineres.

Parlamentet vedtog i juli 2011 en **strategi for korruptionsbekæmpelse for 2011-2015**, som fastlægger en klar prioritering og klare mål. Strategien indeholder en kort status, der ses på en række undersøgelser, som måler opfattelsen af korruption, og der gives en meget generel analyse af årsagerne til korruption. Den definerer også de overordnede principper og indsatsområder og fastlægger en række generelle resultatskriterier og overordnede mål, som skal være opfyldt, når gennemførelsen er fuldendt. Strategien beskriver forholdsvis detaljeret, hvordan kontrollen af gennemførelsen skal foregå, og den tillægger et parlamentarisk udvalg ansvaret for at koordinere opgaverne. Tilsynsgruppen består af repræsentanter for forskellige interesserede parter, herunder fra den private sektor og fra civilsamfundet.

Handlingsplanen for korruptionsbekæmpelse for 2012-2013 blev godkendt af parlamentet i februar 2012. Handlingsplanen indeholder ganske vist en række detaljerede foranstaltninger, frister, indikatorer og forventede mål, men ingen omkostningsvurdering eller angivelse af behovet for økonomiske og menneskelige ressourcer. Der gives heller ingen henvisning til risikovurderinger eller sårbare sektorer. Handlingsplanen har fokus på lovgivningsmæssige og institutionelle løsninger, men behandler ikke i tilstrækkelige grad de operationelle foranstaltninger. Foranstaltninger vedrørende interne kontrolprocedurer og deres samspil med retshåndhavende myndigheder bør uddybes yderligere.

Med hensyn til den **institutionelle ramme** blev der oprettet et center for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korruption i 2002, som siden er blevet omstruktureret flere gange. Parlamentet vedtog den 25. maj 2012 en ny lov om centret for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korruption. Centret er blevet omdøbt til **det nationale center for korruptionsbekæmpelse**. Dets uafhængighed er blevet styrket ved at gøre det ansvarligt over for parlamentet og ved at sikre, at processen for udvælgelse af kandidater til stillingen som centrets direktør er åben, idet parlamentet står for den endelige udpegelse. Afskedigelsesprocedurerne er også beskrevet nærmere i den nye lov. Reformen af centret skete efter en række offentlige høringer, herunder bistand fra det internationale samfund, som førte til et udkast til en reformstrategi. Udkastet blev indgivet til regeringen i november 2011, og det foreslås heri, at reformen tager fat på tre overordnede områder: uafhængighed, øget kapacitet og offentlig støtte. Ud af disse tre områder fokuserer den nye lov primært på spørgsmålet om uafhængighed, mens spørgsmålet om effektivitet og øget kapacitet stadig bør uddybes nærmere og testes i praksis. Man er med udgangspunkt i den tidligere reformstrategis mål ved at lægge sidste hånd på en ny strategi for opbygning af centrets institutionelle kapacitet, således at der kan fokuseres på gennemførelsen af de nye retsregler. Udover at sikre uafhængighed bør et centralt element i reformen også være at sikre, at centret har tilstrækkelig kapacitet til at udføre sine opgaver effektivt.

Centret har i sin nye form bibeholdt sine beføjelser både til at træffe forebyggende foranstaltninger og til at efterforske. Med hensyn til bekæmpelse henhører centrets efterforskningsarbejde under anklagemyndighedens kontrol. Kompetencen til efterforskning omfatter nu kun korruption og lovovertrædelser med tilknytning til korruption. Der ses dog ikke på skadens værdi eller på, hvilken stilling den tjenestemand, som er genstand for undersøgelsen, bestrider. Alle sager om korruption uanset størrelse hører under centrets kompetence. Al anden form for økonomisk og finansiel kriminalitet, som ikke vedrører korruption, hører i dag under indenrigsministeriet og toldvæsenet. Hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme hører fortsat under centrets kompetence, og den økonomiske efterretningstjeneste er stadig en selvstændig enhed under centret (se også afsnittet om hvidvaskning af penge).

Centrets direktør udpeges af parlamentet efter en åben udvælgelsesprocedure. Det er også parlamentet, der beslutter, om direktøren skal afskediges på grundlag af lovens udtømmende bestemmelser om afskedigelse. Den nye lov om det nationale center for korruptionsbekæmpelse indeholder også en række garantier vedrørende integritet og bestemmelser om kontrol af integriteten blandt centrets ansatte. Det er dog endnu ikke testet i praksis, om det nye system er effektivt, og der er stadig en række uafklarede spørgsmål om magtfordelingen og koordineringen med andre retshåndhævende myndigheder. Centrets bestyrelse godkendte i januar 2012 centrets strategiske udviklingsprogram for de næste to år. Programmet er forholdsvis vagt med hensyn til kommende konkrete foranstaltninger. Det angiver budget og antal ansatte for de foregående år, men indeholder intet om omkostninger eller personalebehov for de næste to år. Der er heller ingen nærmere tidsplan for foranstaltningerne. Den strategiske programmering af centrets arbejdsopgaver giver ikke et klart billede af, hvordan det vil blive sikret, at indsatsen virker effektivt, og at den koordineres med andre korruptionsbekæmpende institutioners og retshåndhævende organers indsats.

Med hensyn til **interinstitutionelt samarbejde** skal der gøres mere for at sikre en klar opgavedeling og et effektivt samarbejde mellem alle institutioner, der arbejder med forebyggelse og bekæmpelse af korruption, herunder den nationale integritetskommission, det nationale center for korruptionsbekæmpelse, de interne kontrolprocedurer, den økonomiske efterretningstjeneste, anklagemyndigheden og de retshåndhævende organer. Der skal gøres mere for at fremme et effektivt efterretningsbaseret politiarbejde, og det bør have høj prioritet at få forbedret informationsudvekslingssystemerne mellem de forskellige institutioner.

- **Konsolidering af de relevante retsregler om forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme i overensstemmelse med internationale krav, der er fastsat af den finansielle aktionsgruppe for hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme; regelmæssig ajourføring af den tilhørende nationale strategi og oprettelse af en uafhængig finansiel efterretningsenhed**

Den 7. april 2011 blev der vedtaget en lov om ændring af loven fra 2007 om forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme.

Strategien for forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme for 2010-2012 og handlingsplanen blev godkendt af regeringen den 3. september 2010. Strategien udgør et godt arbejdsgrundlag. Det er især positivt, at man nu har indset, at grunden til, at tidligere strategier ikke har været fuldt ud effektive, er, at der ved årets udgang blev fjernet foranstaltninger fra strategien, uanset om de var blevet gennemført effektivt eller ej. Denne erfaring har betydet, at man nu har fulgt en ny fremgangsmåde, hvor der lægges en strategi for fem år med årlige handlingsplaner, men hvor udestående foranstaltninger overføres til følgende års foranstaltninger. Det ser ud til, at strategien tager fat på de manglende procedurer for indefrysning og konfiskering af aktiver, uden at det er nødvendigt at definere en prædikatorbrydelse.

Med hensyn til oprettelse af en uafhængig finansiel efterretningsenhed blev der ved lov af 7. april 2011 oprettet et kontor for forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge som en særlig uafhængig afdeling under det nationale center for korruptionsbekæmpelse (se afsnittet om korruptionsbekæmpelse ovenfor), som specifikt skal varetage opgaven som finansiel efterretningsenhed. Der er godkendt adskillige supplerende afgørelser om kontorets virke.

Kontoret for forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge er helt uafhængigt af det nationale center for korruptionsbekæmpelse. Den finansielle efterretningsenhed skal forblive uafhængig af andre kontorer for at overholde internationale krav og fortsætte sit virke. Den finansielle efterretningsenhed er et anerkendt medlem af Egmontgruppen og netværket for inddrivelse af aktiver "Camden Assets Recovery Inter-Agency Network".

Kontoret for forebyggelse og bekæmpelse af hvidvaskning af penge udarbejder en national risikovurdering om bekæmpelse af hvidvaskning af penge og forebyggelse af terrorismefinansiering. Det varetager både operative opgaver og efterforskningsarbejde, forestår strafforfølgning og formidler indkomne data til forsknings- og retshåndhævelsesorganer.

Europarådets ekspertudvalg om evaluering af foranstaltningerne til bekæmpelse af hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme (Moneyval)⁴ godkendte i sine konklusioner i statusrapporten af 14. april 2011 de fremskridt, der var gjort med hensyn til due diligence i forbindelse med kunder og rapportering. Ifølge Moneyval er der behov for yderligere bevis for, at systemet er effektivt, navnlig med hensyn til domme for hvidvaskning af penge og størrelsen af inddrevne aktiver. Moneyvals fjerde evalueringsrunde bør indeholde yderligere oplysninger om fremskridt på dette område. Moneyval aflagde besøg på stedet i november 2011 som led i fjerde evalueringsrunde, og den vil udarbejde et udkast til en rapport, som skal revideres og vedtages i december 2012. Den bør indeholde yderligere oplysninger om fremskridt på området.

Siden juli 2011 har den finansielle aktionsgruppe ikke længere ført tilsyn med Moldova.

- **Vedtagelse af en national strategi for narkotikabekæmpelse og tilhørende handlingsplan samt etablering af et samarbejde med Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug**

Den 27. december 2010 godkendte Moldova den nationale strategi for narkotikabekæmpelse for 2011-2018. I denne strategi fastlægges mål, foranstaltninger og ansvarsfordeling blandt alle de parter, der er involveret i bekæmpelsen af narkotikamisbrug og narkotikahandel. Den er udarbejdet i overensstemmelse med EU's narkotikastrategi for 2005-2012 og de relevante FN-konventioner. I strategien foreslås en overordnet tilgang til spørgsmål vedrørende brug af narkotika, som bygger på et komplekst, tværfagligt, horisontalt og vertikalt samarbejde, og som består af tre hovedkomponenter: a) reduktion af narkotikaudbuddet (ved lovpligtig kontrol af narkotikastrømme samt bekæmpelse af narkotikahandel og ulovligt salg af narkotika), b) reduktion af efterspørgslen efter narkotika (primær forebyggelse, behandling og rehabilitering af narkotikamisbrugere og c) risikominimering og skadebegrænsning.

I juni 2011 godkendte regeringen en beslutning om at gøre det nationale udvalg for narkotika til et fast organ på regeringsniveau, som skal føre tilsyn med, udarbejde og koordinere politikker, som vedrører reduktion af narkotikaudbud og –efterspørgsel. Udvalgets sekretariat blev oprettet i juli 2011 ved en regeringsafgørelse, og det er begyndt at indhente og analysere oplysninger og data fra de nationale myndigheder.

Med hensyn til retshåndhævelse findes der en afdeling for narkotikabekæmpelse i indenrigsministeriet. Med hensyn til politikkoordinering er der oprettet et tværfagligt udvalg.

⁴

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Progress%20reports%20y/MON_EYVAL\(2011\)6_ProgRep2_MLD_en.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Progress%20reports%20y/MON_EYVAL(2011)6_ProgRep2_MLD_en.pdf)

Man har også etableret de nødvendige strukturer inden for sundhedsministeriet, og konsolideret det nationale overvågningscenter for narkotikabekæmpelse.

Der samarbejdes løbende med Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug. Moldovas myndigheder tilvejebringer nationale data og udarbejder udviklingsanalyser. I et brev af 28. oktober 2011 anmodede Moldova om en formalisering af samarbejdet med Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug ved at undertegne et aftalememorandum. Proceduren for undertegnelse af aftalememorandummet mellem Moldova og Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug er sat i gang og undertegnelsen forventes at ske i løbet af 2012.

- **Vedtagelse af relevante konventioner under FN og Europarådet inden for ovennævnte områder og bekæmpelse af terrorisme**

Moldova har tiltrådt alle konventioner under FN og Europarådet, som har relevans for ovennævnte områder. Med hensyn til bekæmpelse af terrorisme er størstedelen af disse konventioner ratificeret og trådt i kraft.

Hovedområde 3/ emne 2 – Retligt samarbejde i straffesager

- **Vedtagelse af et regelkompleks om gensidig retshjælp**

Retsreglerne vedrørende gensidig retshjælp er stort set på plads.

Moldova er i gang med en meget omfattende reform af straffeloven og strafferetsplejeloven. Der er blevet oprettet en interinstitutionel arbejdsgruppe om ændring af strafferetsplejeloven på området "efterforskning og retsforfølgelse" på grundlag af en regeringsafgørelse af 9. februar 2011. Oplægget til reformen af retsforfølgelsessystemet og strafferetsplejen blev udarbejdet af arbejdsgruppen. Som følge heraf er der udarbejdet et udkast til lov om ændring af visse retsakter (lov nr. 45-XII af 12. april 1994 om efterforskning og strafferetsplejeloven) for at tilpasse retsakterne til de ny bestemmelser om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet og internationale fælles efterforskningshold, revision af national lovgivning om telefonaflytning og revision af relevant lovgivning i forbindelse med konventionen om politisamarbejde for Sydøsteuropa.

Parlamentet vedtog den 29. marts 2012 loven om særlig efterforskningsaktivitet. Den 5. april 2012 vedtog Parlamentet loven om ændring af visse retsakter (strafferetsplejeloven). Forholdet mellem de to love bør stadig præciseres nærmere.

- **Tiltrædelse af anden protokol til den europæiske konvention om gensidig retshjælp**

Moldova har den 13. marts 2012 underskrevet anden tillægsprotokol til Europarådets konvention om gensidig retshjælp i straffesager, som nu skal ratificeres.

- **Indgåelse af en aftale med Eurojust**

Eurojust har oprettet et kontaktpunkt i Moldova. Der har siden 2006 været etableret kontakter for at få indledt forhandlinger om en samarbejdsaftale mellem Moldova og Eurojust. Der blev holdt tre møder mellem 2008 og 2010 i den forbindelse. Der bør ske en fyldestgørende konsolidering af Moldovas nye regelkompleks om databeskyttelse med henblik på

retssamarbejde i straffesager, hvis der skal ske fremskridt i forhandlingerne, idet en tilstrækkelig grad af databeskyttelse er en forudsætning for, at der kan indgås en samarbejdsaftale med Eurojust (se også under emne 4 - databeskyttelse). Moldova gav Eurojust yderligere oplysninger om databeskyttelse i februar 2012. Det forventes, at der vil blive indledt forhandlinger om en aftale i anden halvdel af 2012.

Hovedområde 3 / emne 3 – Samarbejde om retshåndhævelse

- **Etablering af en hensigtsmæssig koordineringsmekanisme mellem relevante nationale myndigheder og af en fælles database, som sikrer direkte adgang for de relevante myndigheder**

Koordineringen mellem relevante nationale retshåndhævende myndigheder sikres ved hjælp af det nationale virtuelle center SELEC (konventionen om det sydøsteuropæiske retshåndhævescenter)/GUAM (organisationen for demokrati og økonomisk udvikling), som blev oprettet i 2006. Centret hører under indenrigsministeriet og skal etablere et samarbejde mellem relevante nationale og europæiske myndigheder om bekæmpelse af grænseoverskridende organiseret kriminalitet og grænsesikkerhed. Det nationale virtuelle center SELEC/GUAM sikrer koordineringen mellem følgende retshåndhævende myndigheder: indenrigsministeriet, grænsevagtstjenesten, toldvæsenet, sikkerheds- og informationstjenesten og centret for bekæmpelse af økonomisk kriminalitet og korruption. Disse myndigheder har direkte adgang til centrets database om efterforskning, forebyggelse og bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet. Oplysningerne udveksles ved brug af SELEC/GUAM-kanaler.

Det nationale virtuelle centers overordnede mål er: 1) at sikre, at der findes en organisationsstruktur, som gør det muligt at samarbejde og udvikle særlige tiltag på nationalt og internationalt niveau, som skal forebygge og bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet og anden form for alvorlig kriminalitet i de lande, der deltager i SELEC og GUAM, 2) at udveksle oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder fra SELEC- og GUAM-medlemmer om forebyggelse og bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet og 3) at analysere, formidle og anvende oplysninger, der er indhentet med henblik på forskning og med henblik på at bekæmpe og forhindre grænseoverskridende kriminalitet.

Centret benytter en database, der hedder "*Registru*". Den indeholder oplysninger om personer, køretøjer, virksomheder (virksomhedens ejere, aktiviteter og de transportmidler, der er registreret i virksomhedens navn), kørekort, kontrol af forskellige dokumenter, såsom pas, fødselsattester og grænsepassager. Da der er forskellige databaser, som drives af forskellige operatører ("*Registru*" under ministeriet for informationsteknologi og kommunikation, databasen om grænsepassager under grænsevagtstjenesten og databasen "*Cadastru*" om oplysninger om fast ejendom) har centret adgang til disse databaser via de delegerede forbindelsesofficerer.

Der blev i 2006 ved loven om det elektroniske system til registrering af lovovertrædelser, straffesager og forbrydere indført en koordineringsmekanisme mellem relevante nationale myndigheder og en database. Der blev godkendt tre afgørelser om koordineringsmekanismen: 1) en afgørelse fra 2008 om én fælles registrering af lovovertrædelser, straffesager og forbrydere, 2) en afgørelse fra 2006 om én registrering af sager (eftersøgning og identifikation) om eftersøgte personer, personer af ukendt identitet og personer, som ikke har

kunnet identificeres, og 3) en afgørelse fra 2004 om én fælles registrering af mærkede genstande, antikviteter og kunstværker samt hittegods.

Der bør gøres mere for at etablere en koordineringsmekanisme mellem de relevante nationale organer ved at nedsætte et koordineringsudvalg med repræsentanter for alle involverede efterretnings- og efterforskningsorganer. Koordineringsudvalget bør ledes af den offentlige anklagemyndighed, det bør spille en central rolle og træde sammen regelmæssigt.

Det fremgår ikke klart, om der vil blive etableret en tværfaglig struktur til at øge udvekslingen af oplysninger om organiseret kriminalitet, eller om det er det ovenfor nævnte nationale virtuelle center, der skal varetage denne rolle. I øjeblikket findes der ikke en central struktur, som kan give direkte adgang til alle databaser af interesse, dvs. databaser om befolkning, køretøjer, grænsepassager, stjålne genstande, fingeraftryk, DNA, skatteregistrering, told, efterretnings- og sikkerhedstjenestens databaser, straffeattester, fængslede personer, matrikelregister osv. De eksisterende enheder har indtil videre ikke direkte adgang til alle databaser, og de er afhængige af forbindelsesofficerer, som kontakter deres administration for at give dem adgang til de ønskede oplysninger.

Da der ikke findes en universel standard for oprettelsen af en "fælles database", har nogle lande har én, mens andre har forskellige databaser. Der bør dog under alle omstændigheder være værktøjer, som gør det muligt at søge i alle databaser. Myndighederne bør overveje at indføre et tværfagligt værktøj, såsom den planlagte informations- og analyseenhed, som giver repræsentanter for alle efterretnings- og retshåndhævelsesorganer mulighed for at få adgang til de forskellige databaser.

- **Indgåelse af en samarbejdsaftale med Europol om sikring af et passende databeskyttelsesniveau**

Forhandlingerne om en aftale om praktisk samarbejde afhænger af Europols vurdering af databeskyttelsesniveauet. Europol er ved at foretage en vurdering af databeskyttelsen. Europol har afsluttet den første gennemgang af det tilsendte materiale, og Moldova blev i januar 2011 bedt om at besvare yderligere spørgsmål. Moldova sendte den 23. marts 2011 supplerende oplysninger om beskyttelsen af personoplysninger. I april 2012 modtog Europol yderligere lovgivning (se også punkt 4 om databeskyttelse). Europol er ved at vurdere Moldovas lovgivning om databeskyttelse, og det er muligt at yderligere oplysninger og præciseringer bliver nødvendigt. Der kan foretages en undersøgelse på stedet af databeskyttelsen, når lovgivningen er trådt i kraft, og når der er etableret en vis praksis for dens anvendelse. Forhandlingerne om en aftale om praktisk samarbejde med Europol vil først blive indledt, når Europols bestyrelse har givet tilladelse på grundlag af den fælles kontrolinstans' udtalelse, som baseres på Europols rapport om databeskyttelse.

Europol tilrettelagde et seminar for Moldovas retshåndhævelsesmyndigheder i april 2011 for at gøre dem mere opmærksomme på spørgsmålet. I juli 2011 blev Moldova opfordret til at udstationere en fast forbindelsesofficer til Europol.

Hovedområde 3/ emne 4 - Databeskyttelse

- **Konsolidering af regelkomplekset om beskyttelse af personoplysninger, herunder tiltrædelse af tillægsprotokollen fra 2001 til Europarådets konvention konventionen om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med**

databehandling af personoplysninger, om tilsynsmyndigheder og grænseoverskridende dataudveksling

Moldovas nye lov om databeskyttelse, som blev vedtaget den 8. juli 2011, trådte i kraft den 14. april 2012. Den ophæver den eksisterende lov om databeskyttelse fra 2007 og tilpasser Moldovas lovgivning om databeskyttelse til Europarådets relevante instrumenter og til EU-retten. Derudover blev der den 21. oktober 2011 vedtaget en lov om ændring og supplering af visse retsakter, som bl.a. styrker tilsynsmyndighedens uafhængighed og beføjelser og indfører sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af bestemmelserne om databeskyttelse. Disse lovgivningsændringer forventes at træde i kraft den 16. juni 2012.

Der arbejdes fortsat på at konsolidere regelsættet fuldt ud ved at tilpasse anden lovgivning og regeringens dekretter til den nye lov om databeskyttelse. Inden for visse områder bør man være særlig opmærksom på databeskyttelsesreglerne, bl.a. i politisektoren (navnlig fuldstændig gennemførelse af Europarådets henstilling), herunder revisionen af strafferetsplejeloven og loven om særlig efterforskningsaktivitet (se afsnittet om retligt samarbejde i straffesager). Det er en forudsætning for at indgå aftaler om praktisk samarbejde med Eurojust og Europol, at regelkomplekset er fuldt ud konsolideret og gennemført effektivt (se også emne 2 og 3).

Moldova har ratificeret tillægsprotokollen fra 2001 til Europarådets konvention om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger, om tilsynsmyndigheder og grænseoverskridende dataudveksling. Protokollen trådte i kraft den 1. januar 2012.

Det nationale center for beskyttelse af personoplysninger kom i drift i midten af 2009 på grundlag af loven om databeskyttelse fra 2007. Dets uafhængighed og beføjelser er blevet styrket af de nye regler. Centret er en institution under parlamentet og er upartisk og uafhængigt af nogen anden politisk eller administrativ myndighed.

Hovedområde 4: Eksterne forbindelser og grundlæggende rettigheder

Generel vurdering

Moldova har vedtaget den relevante lovgivning og gjort gode fremskridt med at revidere den nationale lovgivning for at leve op til benchmarkene. Moldova har med vedtagelsen af en omfattende lov om ligestilling fuldstændt det regelkompleks, der skønnes at være en forudsætning for, at benchmarkene på området eksterne forbindelser og grundlæggende rettigheder kan nås effektivt. Moldovas regering har også ændret den handlingsplan, der indeholder støtteforanstaltninger til romaerne, idet der er taget hensyn til henstillinger vedrørende internationale standarder om integrationspolitik. Den har også præciseret aspekter af den lovgivning, der er omhandlet i den tidligere rapport, navnlig den om fastlæggelsen af statsløse personers retsstilling.

Det er Kommissionens opfattelse, at Moldova generelt har nået benchmarkene under hovedområde 4.

Særlige bemærkninger

Hovedområdet 4 / emne 1 – Fri bevægelighed i Moldova

- **Revision af retsgrundlaget for registrerings- og afregistreringsprocedurer for udlændinge med lovligt ophold eller statsløse personer for at undgå uberettigede restriktioner**

I maj 2011 godkendte regeringen afgørelse nr. 337 om ændring af regeringsafgørelse nr. 376 af 6. januar 1995 om yderligere foranstaltninger til konsolidering af det nationale passystem. Afgørelsen blev offentliggjort i statstidende i juni 2011 og er trådt i kraft. Den har til formål at revidere bestemmelserne vedrørende reglerne om folkeregistrering, og fastlægger bl.a. ordningen for indhentning og behandling af biometriske oplysninger og reglerne for de juridiske forbindelser mellem privatpersoner, juridiske enheder, retshåndhævelse og lokalforvaltningsorganer for at sikre retten til fri bevægelighed i Moldova og retten til have bopæl eller sædvanligt opholdssted overalt i landet.

For at forhindre og udelukke, at der opstår tilfælde, hvor personer bliver statsløse i forbindelse med statssuccession, vedtog parlamentet ændringer af lov nr. 1024-XIV af 2. juni 2000 om statsborgerskab i juni 2011, som blev offentliggjort i statstidende den 8. juli 2011. Derudover deponerede Moldova i april 2012 formelt sine instrumenter vedrørende tiltrædelsen af FN-konventionen om begrænsning af statsløshed (vedtaget den 30. august 1961 i New York) og FN-konventionen om statsløse personers retsstilling (vedtaget den 28. september 1954 i New York) (se også under hovedområde 2, emne 2).

Formålet med ændringerne til lov nr. 1024-XIV af 2. juni 2002 om statsborgerskab er at tilpasse lovgivningen, således at man kan forhindre og løse sager om statsløshed som følge af Sovjetunionens opløsning og spørgsmål vedrørende statssuccession. Moldovas tiltrædelse af konventionen om begrænsning af statsløshed og om statsløse personers retsstilling vil medføre, at der gøres yderligere fremskridt med ordningen og proceduren for fastlæggelse af statsløse personers retsstilling, og den vil lægge grunden til etableringen af en institutionel ramme for fastlæggelse af statsløshed. Med hensyn til proceduren for fastlæggelse af, om der er tale om statsløshed, bør Moldova overveje at give ansøgere samme ret som asylansøgere til at udføre lovlig beskæftigelse under afventning af sagens resultat.

I november 2011 godkendte regeringen en handlingsplan om yderligere tværgående lovgivningsændringer for at afskaffe alle unødvendige restriktioner vedrørende obligatorisk hivtest/aidstest ved registreringen af udlændinge. Ændringerne byggede på en vurdering fra en arbejdsgruppe, som var blevet nedsat med det formål at gennemgå alle relevante gældende retsakter, som indeholdt bestemmelser på området. Som følge heraf godkendte parlamentet de lovgivningsmæssige ændringer til lov nr. 23/2007 om forebyggelse af hiv/aids, og regeringen godkendte og sendte parlamentet et udkast til lov om ændring og supplerung af lov nr. 180/2008 om arbejdskraftmigration og lov nr. 200/2010 om ordningen for udlændinge for at gøre dokumentationsprocessen nemmere for udlændinge i Moldova.

Hovedområde 4 /emne 2 – Borgerlige rettigheder, herunder beskyttelse af mindretal

- **Vedtagelse af omfattende lovgivning om bekæmpelse af diskrimination efter henstillinger fra FN og Europarådets kontrolorganer for at sikre effektiv beskyttelse mod diskrimination**

Ud over de forfatningsmæssige bestemmelser om bekæmpelse af diskrimination i strafferetten, civilretten og forvaltningsretten vedtog parlamentet i maj 2012 en omfattende lov om bekæmpelse af diskrimination: loven om ligestilling. Loven har til formål at forhindre

og bekæmpe diskrimination og at sikre lige rettigheder for alle personer i Moldova på det politiske, økonomiske, sociale og kulturelle område samt andre områder, hvor der ikke må gøres forskel på grund af race, farve, nationalitet, etnisk oprindelse, sprog, religion, tro, køn, alder, handicap, overbevisning, politisk holdning eller andre lignende kriterier. Disse kriterier er præciseret på højeste politiske plan⁵.

Som følge af forudgående offentlige høringer indeholder loven bestemmelser, som begrænser dens anvendelse til ægteskabs- og adoptionsforhold, som er reguleret af den gældende lovgivning, samt til religiøse samfund og de dele, der vedrører deres religiøse overbevisning. Der er foretaget forbedringer af reglerne vedrørende det arbejde, som Rådet for forebyggelse og bekæmpelse af diskrimination forestår, og reglerne vedrørende ligestilling: et organ vil på grundlag af et bredt mandat på området arbejde upartisk og i fuld uafhængighed af de offentlige myndigheder. Ligestillingsorganet har også beføjelse til at give påbud og kan pålægge sanktioner, hvis der træffes afgørelse om, at der forekommer diskrimination. Hvis ligestillingsorganet i forbindelse med behandling af en klage over en påstået diskriminerende behandling eller foranstaltning konstaterer, at der er tale om en mindre alvorlig overtrædelse, kan det pålægge sanktioner i overensstemmelse med loven om mindre alvorlige overtrædelser, jf. artikel 12, stk. 1, litra k), og artikel 15, stk. 6.

Forbud mod diskrimination på grund af seksuel orientering i forbindelse med beskæftigelse udgør en del af de relevante retsregler i overensstemmelse med direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse og Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv.

I forbindelse med den dialog om menneskerettigheder, som EU førte med Moldova den 23. maj 2012 blev EU forsikret om, at tanken med loven er, at den skal omfatte alle årsager til diskrimination i overensstemmelse med Moldovas internationale forpligtelser. Moldova vil samtidig udstikke retningslinjer for lovens gennemførelse, som vil blive overvåget af EU som led i den eksisterende dialog.

Selv om Kommissionen og FN's kontor i Moldova har påpeget, at der er adskillige mangler i de forskellige udkast til loven om bekæmpelse af diskrimination, og at nogle af disse stadig ikke er udbedret i den endelige version, udgør loven ikke desto mindre det retsgrundlag, der er nødvendigt for at nå benchmarkene på området diskriminationsbekæmpelse. Den bør forbedres med hensyn til definitionerne af direkte diskrimination og seksuel chikane og med hensyn de bestemmelser, der finder anvendelse på den private sektor for så vidt angår varer og tjenester, samt for at sikre en yderligere harmonisering til EU-retten således at vigtige aspekter, såsom tilpasning til handicappede i rimeligt omfang, præciseres.

- **Vedtagelse af en omfattende national handlingsplan for menneskerettigheder; aktiv indsats for i denne nationale handlingsplan for menneskerettigheder at efterkomme henstillingerne fra FN-organer, OSCE/ODIHR, Europarådet/ECRI og de internationale menneskerettighedsorganisationer, navnlig med hensyn til gennemførelsen af politikker til bekæmpelse af diskrimination, beskyttelse af mindretal og privatlivets fred samt sikring af religionsfrihed**

Den 12. maj 2011 godkendte parlamentet en omfattende national handlingsplan for menneskerettigheder, som bygger på de særlige henstillinger fra FN-organer, OSCE/ODIHR,

⁵ Se bl.a. erklæringen af 8. juni 2012 fra Moldovas premierminister, Vlad Filat.

Europarådet/ECRI og internationale menneskerettighedsorganisationer. Den fastlægger foranstaltninger inden for en lang række områder, herunder foranstaltninger til gennemførelse af politikker til bekæmpelse af diskrimination og beskyttelse af mindretal og af privatlivets fred. Regeringen fik til opgave at offentliggøre en årlig konsolideret statusrapport om gennemførelsen af handlingsplanen og at forelægge den for parlamentet senest den 1. april hvert år. Statusrapporten vil blive drøftet på årlige møder. Handlingsplanen blev udarbejdet i tæt samarbejde med civilsamfundet og internationale organisationer.

I juli 2010 blev der vedtaget en handlingsplan til støtte for roma-befolkningen for 2011-2015 efter høring af civilsamfundet og repræsentanter for romaerne. Den var et vigtigt udtryk for regeringens politiske vilje til at være særlig opmærksom på romaernes situation. Efterfølgende diskussioner med internationale organisationer viste, at handlingsplanen kunne konsolideres yderligere. Myndighederne meddelte, at der ville blive tilføjet et nyt kapitel om brug af mæglere valgt blandt romaer. I januar 2012 ændrede regeringen handlingsplanen, således at der blev taget hensyn til henstillingerne vedrørende internationale standarder, navnlig dem vedrørende integrationspolitik. Den iværksatte også en øvelse, som skulle sikre de nødvendige budgetmidler til gennemførelsen af handlingsplanen på grundlag af en ændring af regeringens midtvejsudgiftsramme. Gennemførelsen er allerede påbegyndt.

Den nationale handlingsplan for menneskerettigheder indeholder oplysninger om tilsyn og vurdering samt om, hvilke ressourcer der skal tildeles til gennemførelsen. De fleste foranstaltninger vil dog skulle finansieres inden for de generelle budgettildelinger og kun få har et specifikt budget. Myndighederne vil tage omkostningerne til foranstaltningerne op til revision hvert år i lyset af prioriteter, finansielle muligheder og resultatvurderinger.

Den nationale handlingsplan for menneskerettigheder omfatter ikke foranstaltninger vedrørende tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed. Disse aspekter er omfattet af loven om tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed, som blev vedtaget den 27. december 2011, og som er en revision af loven om religionssamfund og de dele, der vedrører deres religiøse overbevisning, for at sikre, at national lov og praksis er i overensstemmelse med folkeretten. Den nye lov forventes at skabe en mere positiv dynamik end i tidligere år i forbindelse med mindretals trossamfund.

- **Ratifikation af FN's og Europarådets relevante instrumenter til bekæmpelse af diskrimination**

Moldova har erklæret sig rede til at offentliggøre en erklæring i medfør af artikel 14 i konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination, når loven om ligestilling er vedtaget. I 2000 undertegnede Moldova protokol nr. 12 til den europæiske menneskerettighedskonvention fra 1950, men den er stadig ikke ratificeret. Moldova har også givet udtryk for, at landet vil overveje at ratificere protokol nr. 12, når loven om ligestilling er vedtaget. Det drøftes i regeringen, om man skal afskaffe de territoriale forbehold, Moldova traf i forbindelse med menneskerettighedstraktaterne.

- **Angivelse af betingelser og vilkår for at erhverve moldovisk statsborgerskab**

Med henvisning til betingelser og vilkår for at erhverve moldovisk statsborgerskab godkendte regeringen den 3. maj 2011 ændringer til lov om statsborgerskab nr. 1024-XIV af 2. juni 2000 og ændrede regeringens afgørelse om reglerne for folkeregistrering i Moldova. Parlamentet vedtog ændringerne den 9. juni 2011. Formålet med ændringerne var at fjerne hindringerne for, at statsløse personer får statsborgerskab, hvis de ifølge lovens artikel 12, stk. 2, opfylder

kravene til at få det, men de er blevet idømt fængselsstraf for overlagte forbrydelser og figurerer i strafferegistret, eller de blev retsforfulgt på det tidspunkt, hvor deres ansøgning blev behandlet.

Moldovas regering arbejder fortsat aktivt på at løse situationen i Transdnestrien. I april 2012 pustede den moldoviske regering sammen de faktiske myndigheder i Tiraspol nyt liv i den bilaterale gruppe for civilstatusanliggender. Den nationale registreringsmyndighed anvender i dag særlige foranstaltninger til at bekræfte statsborgerskab og give gratis adgang til id-kort for indbyggere fra Transdnestrien-området i overensstemmelse med den ændrede lov om statsborgerskab nr. 1024-XIV af 2. juni 2000 og regeringsafgørelse nr. 959 af 9. september 2005 om sikkerhedsforanstaltninger vedrørende bekræftelse af statsborgerskab og dokumentation for befolkningen i Transdnestrien-området.

Ifølge de seneste oplysninger fra de moldoviske myndigheder har 229 489 personer, som er statsborgere i Moldova og bor i Transdnestrien, fået moldovisk pas, hvoraf 175 764 fortsat er gyldige (dvs. endnu ikke udløbet). I løbet af de første tre måneder af 2012 udstedte myndighederne i Chisinau 2 722 biometriske pas til borgere til Transdnestrien. Ministeriet for informationsteknologi og kommunikation har i samarbejde med justitsministeriet og indenrigsministeriet udarbejdet retsregler om procedurer for identifikation i forbindelse med den første registrering af personer fra Transdnestrien-området på grundlag af supplerende oplysninger om familiemedlemmer og slægtninge (underliggende dokumenter om forældre, ægtepagter og lignende).

Der vil blive holdt nøje øje med, at ovennævnte retsregler gennemføres effektivt i anden fase af handlingsplanen.

III. Konklusion

Siden EU og Moldova indledte deres visumdialog i juni 2010, og handlingsplanen blev forelagt de moldoviske myndigheder i januar 2011, har Kommissionen løbende aflagt rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om de fremskridt, Moldova har gjort for at træffe de foranstaltninger, der skal træffes for at nå de benchmark, der er sat under de fire hovedområder i handlingsplanens første fase.

Den har bl.a. fremlagt to statusrapporter om gennemførelsen af handlingsplanen (i september 2011 og februar 2012)⁶. Anden statusrapport er udarbejdet på grundlag af analyserne af regelkomplekset, resultaterne af de evalueringsbesøg, der er aflagt som led i hovedområde 2, 3 og 4 i oktober og november 2011 med deltagelse af medlemsstaternes eksperter, samt de statusrapporter, som Moldova har fremlagt om handlingsplanens gennemførelse.

Ud over denne intense rapportering om handlingsplanen har Kommissionen også fulgt Moldovas fremskridt inden for områder med relevans for handlingsplanen inden for rammerne af:

- 1) Det blandede visumlempelsesudvalg EU-Moldova
- 2) Det blandede tilbagetagelsesudvalg EU-Moldova
- 3) Det blandede underudvalg nr. 3 EU-Moldova⁷
- 4) Mobilitetspartnerskabet EU-Moldova.

⁶ (SEK(2011) 1075 endelig) og (SWD(2012) 12 final).

⁷ Underudvalg nr. 3: Told, grænseoverskridende samarbejde, hvidvaskning af penge, narkotika og ulovlig indvandring.

I hvert af disse udvalg går dialogen og samarbejdet mellem EU og Moldova fremad. I løbet af det seneste møde i det blandede visumlempelsesudvalg og tilbagetagelsesudvalg, som fandt sted i Chisinau den 23. maj 2012 (med deltagelse af EU-medlemsstaterne), konstaterede Kommissionen, at gennemførelsen af begge aftaler generelt set var tilfredsstillende.

Visumdialogen mellem EU og Moldova har vist sig at være et vigtigt middel til at gøre fremskridt med reformerne, ikke blot på området retlige og indre anliggender, men også i bredere forstand. De fremskridt, Moldova har gjort inden for de forskellige områder under handlingsplanens fire hovedområder, har været konstante og effektive i de seneste to år og har vist, at Moldova er villig til at gøre en stor indsats for at sætte handlingsplanens gennemførelse højt på den lovgivningsmæssige og forvaltningsmæssige dagsorden.

De lovgivningsmæssige foranstaltninger, der er påkrævede ifølge første fase af handlingsplanen, er nu blevet vedtaget. Den vurdering, som Kommissionens tjenestegrene, EU-Udenrigstjenesten og medlemsstaternes eksperter har foretaget af disse foranstaltninger, viser, at de stemmer overens med de benchmark, der er sat i handlingsplanens fire hovedområder.

Kommissionen vil dog fortsat koordinere tilsynet med den lovgivningsmæssige og strategiske ramme i dialogens næste faser for at kunne vurdere, om de nødvendige gennemførelsesbestemmelser under handlingsplanens fire hovedområder vedtages og gennemføres effektivt. Derudover vil Kommissionen være særlig opmærksom på, at Moldova tildeler de nødvendige økonomiske og menneskelige ressourcer til gennemførelsen af de pågældende retsakter og de dertil hørende gennemførelsesbestemmelser.

På baggrund af det løbende tilsyn og ovennævnte vurderinger er det Kommissionens opfattelse, at Moldova nu har nået alle benchmark i handlingsplanens første fase, og at vurderingen af benchmarkene i handlingsplanens anden fase derfor kan sættes i værk.